

OPINIONS

Nº 68 - Any 2015

Relat verídic de la pujada a un campanar

Feia dies que la gent que forma el cor parroquial d'un poble de l'Urgell (a qui anomeno amb molta estima "la meva gent"), parlaven que els agradaria pujar al campanar de l'església de Santa Maria de Linyola, brillantment restaurat per dins, sota l'impuls del rector actual.

Havien sentit a dir que uns dies determinats durant l'any, ensenyen les seves dependències i que valia la pena visitar-lo. Un d'aquests dies, va ser el passat 10 de setembre i vam decidir anar-hi.

Al voltant de les 21 hores, ens vàrem trobar a la plaça que hi ha davant l'església i, com que la temperatura era molt agradable, va ser un bon moment per "petar" la xerrada i contemplar el campanar des de fora, que s'aixeca en un extrem de la façana, el qual, es diferencia d'altres, per tenir, a mitja alçada, quatre "garites" o "torres de guaita" que li donen un caire de fortí militar.

Arribada l'hora en punt, vàrem entrar a l'església ocupant uns dels bancs que omplen la nau.

Estava previst, abans de pujar-hi, una conferència sobre el Sant Crist que presideix el presbiteri de l'església, també sobre el santcrist d'ivori i, com epíleg, un recital de poemes en contra les guerres i a favor de la pau.

El ponent va ser el Sr. Joan Yeguas Gassó, llicenciat en geografia, història de l'art i autor d'una sèrie de llibres basats en estudis històrics i documents d'arxiu, el qual, va procedir, durant mes de *mitja hora*, a impartir una "classe magistral" (com si fos en una aula d'estudiants), sobre el santcrist d'ivori.

¿Va ser una dissertació històrica, filosòfica o teològica? Doncs no ho sé. El que sí puc dir és que una bona part dels assistents (segons van dir sobrepassàvem els 160), érem gent planera, amb coneixements d'història adquirits durant un temps d'escola que per a molts va ser molt breu, i, el gran cúmul de noms, dades i dates, que va prodigar el senyor Yeguas, va aconseguir (dit per boca de molts dels presents), avorriments, i que, el sota esquena, no parés quiet.

Del Sant Crist que presideix l'església de Linyola només en va fer una ínfima menció.

Tot seguit es van llegir poemes en favor de la pau i no hi va mancar un homenatge a les víctimes que patiren estralls de tot ordre, durant la Guerra Civil i en anys posteriors, per defensar uns ideals que no tenien res a veure amb el regim franquista.

Es va fer menció també, de tots els que en l'actualitat sofreixen per culpa d'unes guerres que només porten sentiments de venjança i destrucció, ocasionant la fugida, cap altres països d'una multitud que, sense perdre l'esperança, busquen un esdevenir millor.

En acabar, vam esperar que fessin la foto als declamadors i, ens vam disposar a pujar al campanar.

Abans d'explicar les peripècies per les que vam passar, m'ha semblat que us podia interessar fer-vos una breu informació sobre el santcrist d'ivori, doncs en l'actualitat, resta en un indret molt estimat per a tots els catalans.

[Segons l'historiador Anscari M. Mundó, aquest santcrist, fou adquirit a un antiquari de Roma per un monjo de Montserrat l'any 1920, per ordre del seu abat Antoni M. Marcet. Una obra que podria haver estat realitzada per "Miquel Àngel Buonarroti" entres els anys 1496-1498.

Des de l'any 1958 presideix l'altar major de la basílica de l'abadia de Montserrat i és un preciós Crist de marfil, de 58,5 cm. d'alçada, que representa Jesús en la seva agonia, amb el cap molt inclinat cap a la dreta i els ulls entreoberts.

També es poden apreciar els cabells, la barba, el bigoti, les orelles, la boca oberta que deixa entreveure les dents, els braços, les mans, els dits, l'esquena, el tors, la ferida produïda per la llança a la dreta de les costelles, el melic, el pubis, les cuixes, les cames, els peus amb dits i ungles, remarcant, amb gran detall músculs, tendons i venes.

Fins i tot, els relleus com la corona d'espines, els replecs irregulars del tros de roba que amb prou feines cobreix la seva masculinitat, els claus i el cordill que lliga el drap del davant al darrera, són d'una perfecció immillorable.

És l'únic en el món amb tant detall i, degut a la seva similitud amb l'escultura de "La Pietat" de Miquel Àngel, que actualment es pot veure a la Basílica de San Pere al Vaticà, se suposa és obra seva.

Una peça més per admirar de la gran riquesa antiga i cultural que hi ha a Montserrat.]

Fet aquest incís, torno a les incidències que vam passar per pujar dalt de tot del campanar que té una alçada de 28 metres (com un edifici de 10 plantes).

La pujada i la baixada va ser... (no sé com definir-la) però, cada vegada que la recordo, encara em fa somriure.

S'accedeix al campanar mitjançant una àmplia escala, que va de l'església al cor, però que, s'ha de parar compte amb els graons que són bonyeguts i de diferents alçades.

Una de les cantaires, a qui (per preservar el seu anonimat) anomenaré "Conxita", va començar a rondinar doncs, de quan en quan, se li doblegaven els peus.

Malgrat ella deia que li passava perquè tenia "reuma" als turmells... vam sospitar que la culpa era de les sabates de "mudar" que portava, amb talons alts.

En arribar al cor, s'ha de continuar pujant per una escala de cargol, sense barana, palpant les parets i encaixonada entre dos murs verticals que la van voltant.

Ben just l'escala fa quaranta centímetres d'amplada, i, al ser els graons en forma de triangle escalè on el lloc més ample fa quinze centímetres, és una mica agosarat i complicat pujar-hi.

La Conxita anava dient molt enfadada << ¡¡Marededeusenyor!! ¿Qui m'ha enredat? ¿Heu dit que hi ha cent vint-i-tres esglaons? ¡¡A fe de Déu que no els pujaré!!

No fent cas del que deia però empenyent-la amunt, vam arribar al primer replà.

Un replà que té la particularitat de tenir el sòl fet d'un material transparent i de ser el lloc on es guarda el rellotge i les peces que el composaven, que (segons el senyor que ens va posar al corrent de la història del campanar), fou instal·lat l'any 1918 i va costar tres mil pessetes d'aquells temps. Rellotge que només donava les hores i les mitges i que mes tard va ser substituït per l'actual que dona quarts, mitges i senceres.

També va explicar que el 1995 (sent rector de la parròquia Mn. Josep Vilà Grau), fou restaurat el conjunt extern del campanar juntament amb les torres de guaita úniques a tot Catalunya.

Les quatre garites que formen part de l'exterior, tenien com objectiu, expulsar els mals esperits per impedir que aquests perjudiquessin la comunitat (bàsicament agrària) sota la forma de tempestes, plagues o pedregades i, era el lloc on el rector beneïa i realitzava els ritus i exorcismes en cadascuna, per allunyar les malvestats, sobretot meteorològiques.

Vàrem passar a una altra sala que en diuen la "galeria de les campanes" on s'allotgen les tres campanes instal·lades el dia 16 de maig del 2001, dia que es van beneir i se'ls va imposar el nom de: Maria Assumpta (720 quilos), Francesca-Teresa (520 quilos) i Quitèria (330 quilos), que, mentre érem allí, ens van ensordir fent un volteig i repic.

També hi ha una campana petita dalt de tot del campanar, dedicada a Sant Sebastià, que porta data de 1761 amb la inscripció: "SANT SEBASTIÀ ORA PRO NOBIS", "Sant Sebastià prega per nosaltres".

Però, encara quedava la terrassa superior, a la qual s'accedeix per un forat que fa poc més d'un metre d'alçada per mig d'amplada i que, s'ha d'acotjar el cap per passar-lo. La Conxita, en veure'l, es va posar tossuda dient que no el travessava.

Va costar molt fer-li entendre que no quedava cap altra alternativa que anar endavant, ja que tornar a l'inici de l'escala, per on havíem accedit a les galeries, era impensable, doncs en cada graonet només hi cap una persona de canto i estava totalment col·lapsada. Calia anar forçosament fins d'alt de tot i baixar per una altra "escaleta".

La Conxita, remugant contra nosaltres va seguir.

Quan encara faltava un bon tram per arribar a la cima del campanar, li va agafar un atac de claustrofòbia que va exterioritzar cridant. <<¡¡No puc respirar!! ¡¡No puc respirar!! ¡¡Em marejo i tinc ganes de vomitar!!>>

¡¡¡Reina santíssima!!! quan vam sentir això, no sabíem si riure o plorar, ens va agafar por que vomités la truita de patata i ceba que havia menjat per a sopar i que segons ella li "havia quedat una mica atapeïda i encara no havia paït". Un senyor del darrera semblava ens havia endevinat el pensament i anava dient... ¡¡Si us plau senyora, aguanti, aguanti, que ja queda poc!!

Empenyent-la amunt, amb silenci i amb por que fes la vomitada, vam arribar a la terrassa que corona el campanar.

Una terrassa descoberta i molt espaiosa des d'on es divisen unes vistes impressionats, i que (segons la senyora que en aquell moment donava les explicacions), en dies clars, es pot veure fins i tot l'estany d'Ivars. També ens va fer adonar, que, encara més amunt d'allà on érem, hi ha un vèrtex geodèsic que, l'Institut Geogràfic Nacional, va instal·lar l'any 1987. (Un vèrtex geodèsic és el que produeix un senyal que indica una posició exacta i que forma part d'una xarxa d'altres vèrtex).

Com a cloenda de la visita i, a la mateixa terrassa on onejava una Senyera, (l'endemà era la festivitat de la Diada) es va llegir un escrit referent a Catalunya que va ser molt aplaudit.

Després de fer comentaris sobre els esdeveniments per la qual està passant políticament la nostra terra, ens vam disposar a baixar.

Vàrem buscar a la Conxita entre mig de la gent, però, no la vam trobar.

L'escala de baixada és pitjor que la de pujada doncs només és pot assentar la punta de la sabata en cada graó i per tant, s'havia d'anar amb molta cura.

De cop i volta, en un dels revolts, ens vam adonar que la Conxita anava davant nostre i baixava lleugereta... amb les sabates a la mà.

La vam cridar i no es va girar, però, vam sentir com remugava <<aquesta me l'apunto, no els hi perdono i el dia que menys s'ho pensin m'hi tornaré>>.

Per fi vam arribar a la plaça on hi havia preparat un pica-pica, obsequi de l'Ajuntament a tots els assistents, i, a part de riure i fer broma sobre el que havia passat, vam comentar com n'havien estat d'amables les persones que ens havien atès.

Això va donar peu a que els expliqués una petita anècdota que vaig viure el Nadal passat.

Fent cua més d'una hora, en el carrer que dóna a l'entrada al pessebre vivent, amb un aire que arribava al moll de l'os i que gelava fins i tot l'alè; la senyora que ens havia atès a la terrassa del campanar; per ajudar-nos a passar el fred, portava dins un termos, brou fet a casa i calent que oferia, amunt i avall del carrer, de manera gratuïta.

Un detall que em va fer pensar, que hi ha persones bones que, de manera altruïsta, pensen en els altres.

La Conxita mig refeta de l'angoixa passada i, amb l'excusa que amb l'ensurt li havia agafat gana, anava picant d'aquí i d'allà mentre bevia un "vermutet" i, ja passada la idea de la venjança va comentar... << no li explicaré res del que he passat al meu home, encara hauria de sentir... << ¡¡Ja no tens edat per anar per aquests llocs i menys amb talons, aquestes coses són per gent jove!! >>. Malgrat tindria tota la raó, no estic disposada, a sobre del que he passat, a que, se'm facin comentaris punyents i a sobre "en fotent-se".

Va començar a fer un aire fresc i la Maria Assumpta, la Francesca-Teresa i la Quitèria van repicar amb onze batzegades. Potser ens volien fer saber que començava a ser hora de tornar cap a casa.

El resum de tot plegat va ser: un cap vespre i entrada de nit, molt maco, que encara alguna vegada comentem fent broma i rient, mentre la Conxita posant cara de pomes agres ens diu <<Ja podeu riure ja, ¡¡no m'enredareu mai més!!, us he perdonat, però, mentre viuré, no se m'oblidarà la mala estona que vaig passar i com us vaig maleir els ossos mentre anava pujant al campanar de Linyola >>.

Anècdota a part, si teniu ocasió de pujar-hi no us ho perdeu, és una visita instructiva i molt interessant.

Maria Mercè Usón